

Sygn. akt II AKa 342/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Paweł Rysiński

Sędziowie: SA – Adam Wrzosek

SA – Maria Żłobińska (spr.)

Protokolant: – st. sekr. sąd. Anna Grajber

przy udziale oskarżycielki posiłkowej U. S. i Prokuratora Jerzego Mierzeńskiego

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2012 r.

sprawy S. Ś.

oskarżonego z art. 155 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 30 lipca 2012 r. sygn. akt XVIII K 56/12

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego oskarżonemu S. Ś. eliminuje umyślne działanie skutkujące powstawaniem obrażeń naruszających czynności narządów ciała S. S. na okres nie dłuższy niż 7 dni, eliminując jednocześnie z podstawy prawnej skazania oskarżonego art. 157 § 2 k.k. i art. 11 § 2 k.k., zaś z podstawy prawnej wymiaru kary – art. 11 § 3 k.k.;*
- 2. utrzymuje w mocy tenże wyrok w pozostałej części;*
- 3. zwalnia oskarżonego od opłaty i pozostałych kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze wydatkami obciążając Skarb Państwa;*
- 4. zasądza od Skarbu Państwa za obronę z urzędu przed Sądem Apelacyjnym kwotę 600 złotych oraz 23 % VAT na rzecz
adw. M. S. – Kancelaria Adwokacka w W..*

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy w. W. skazał **S. Ś.** za to, że:

- w dniu 26 września 2011r. w miejscowości O. w woj. (...), działając umyślnie w zamiarze bezpośrednim, uderzył kilkakrotnie pięścią w twarz oraz okolice ramienia i klatki piersiowej S. S., powodując przez to zasinienia okolicy policzkowej lewej, w rzucie trzonu żuchwy, na klatce piersiowej w rzucie 2/3 bliższych mostka, na przedniej

powierzchni 1/2 bliższej ramienia lewego, które to obrażenia powodowały naruszenie czynności narządów trwające nie dłużej niż 7 dni, a ponadto nie zachowując ostrożności wymaganej w danych wypadkach, mimo że

możliwość popełnienia czynu mógł przewidzieć, spowodował, iż pokrzywdzony głową i grzbietem uderzył o asfaltowe podłoże, co skutkowało powstaniem obrażeń czaszkowo- mózgowych ze złamaniem kości czaszki, stłuczeniem mózgu, krwawieniem śródczaszkowym z dołączającym się obrzękiem mózgu i uciskiem na ważne dla życia struktury centralnego układu nerwowego prowadzące do ciężkiej, nieodwracalnej niewydolności ośrodkowego układu nerwowego, którym to działaniem oskarżony spowodował nieumyślnie śmierć S. S. w dniu 29 września 2011r., **to jest za czyn wyczerpujący dyspozycję występkę z art. 155 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.** wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 46§2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych U. S. i W. S. nawiązki w kwotach po 20.000 zł na rzecz każdego z nich w miejsce obowiązku naprawienia szkody w związku ze skazaniem.

Na podstawie art. 63 §1 k.k. Sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 28 września 2011r. do dnia 30 lipca 2012 r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.

Sąd orzekł także o opłatach, zwalniając oskarżonego od pozostałych kosztów sądowych.

Od tego wyroku wniósł apelację **obrońca oskarżonego** zaskarżając wyrok w całości.

Zarzucił:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, tj.:

a) nieprawidłowe przyjęcie, iż oskarżony uderzył S. S. kilkakrotnie pięścią w twarz oraz okolice ramienia i klatki piersiowej oraz szarpał się z pokrzywdzonym pomimo tego, iż w zebranych materiałach dowodowych brak jest dowodów świadczących o tych działaniach oskarżonego, a nadto w ocenie biegłych brak jest możliwości bliższego sprecyzowania mechanizmu powstania obrażeń na tych częściach ciała, a różne zabarwienie zasinień nie pozwala na sprecyzowanie okresu ich powstania oraz określenie czy powstały w tym samym czasie;

b) nieprawidłowe przyjęcie, iż oskarżony staje się pod wpływem alkoholu „nieobliczalny” pomimo tego, że w zebranych materiałach dowodowych brak jest dowodów, które w sposób wiarygodny mogłyby świadczyć o tym fakcie;

II. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

a) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego, tj. wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadka J. K. (1), w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego skutkujące częściowym uznaniem wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań J. K. za niewiarygodne w części dotyczącej liczby uderzeń zadanych przez oskarżonego oraz szarpania się ze S. S. pomimo tego, że zeznania te nie są sprzeczne ze sobą, zeznaniami innych świadków w sprawie oraz pozostałym materiałem dowodowym;

b) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego, tj. zeznań świadków J. S. i U. S., w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, skutkujące uznaniem zeznań w/w świadków za w pełni wiarygodne pomimo tego, iż w zakresie, w którym świadkowie wskazują na rzekome wcześniejsze agresywne zachowania oskarżonego ich zeznania nie znajdują potwierdzenia w pozostałych dowodach zebranych w sprawie, a nadto stanowią wynik chęci przedstawienia osoby oskarżonego w negatywnym świetle - w tymże zakresie nie zasługują one zatem na przyznanie wiarygodności;

c) art. 5 § 2 k.p.k. poprzez odstąpienie od rozstrzygnięcia na korzyść oskarżonego nie dających się usunąć wątpliwości dotyczących okoliczności powstania u S. S. zasinień w okolicy policzkowej lewej, w rzucie trzonu żuchwy i na klatce piersiowej w rzucie 2/3 bliższych mostka rzekomego, a także wszystkich zasinień na przedniej powierzchni 1/2 bliższej ramienia lewego, co doprowadziło do błędnego przypisania oskarżonemu kilkukrotnego uderzenia S. S. w twarz, klatkę piersiową i lewe ramię;

III. rażąco niewspółmierność kary, tj.:

a) wymierzenie oskarżonemu kary 3 lat pozbawienia wolności zamiast kary pozbawienia wolności w niższym wymiarze przez przecenienie znaczenia ustalonego w sprawie faktu działania przez oskarżonego pod wpływem alkoholu oraz funkcji kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz niedocenienie faktu składania przez oskarżonego wyjaśnień od początku postępowania prowadzonego w sprawie, wyrażonej skruchy oraz żalu, a także faktu, iż zachowania przypisane oskarżonemu nie odznaczały się wysokim stopniem agresji, brutalnością, a jak Sąd ustalił uderzenia były zadane z mierną siłą, co doprowadziło do wymierzenia oskarżonemu nazbyt surowej kary;

b) orzeczenie od oskarżonego na rzecz U. S. i W. S. nawiązki w kwocie po 20.000 zł na rzecz każdego z nich bez należytego uwzględnienia sytuacji materialnej oskarżonego oraz z pominięciem faktu przyczynienia się pokrzywdzonego do powstania szkody poprzez odmowę przyjęcia pomocy lekarskiej.

Obrońca wnosił o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku:

- w punkcie I poprzez uznanie oskarżonego winnym tego, że w dniu 26 września 2011 roku w miejscowości O. w woj. (...) działając umyślnie w zamiarze bezpośrednim, uderzył S. S. w lewe ramię powodując przez to zasinienie na przedniej powierzchni 1/2 bliższej ramienia lewego, które to obrażenia powodowały naruszenie czynności narządów trwające nie dłużej niż 7 dni, a ponadto nie zachowując ostrożności wymaganej w danych wypadkach, mimo tego, że możliwość popełnienia czynu mógł przewidzieć, spowodował, iż pokrzywdzony głową i grzbietem uderzył o asfaltowe podłoże, co skutkowało powstaniem obrażeń czaszkowo-mózgowych ze złamaniem kości czaszki, stłuczeniem mózgu, krwawieniem śródczaszkowym z dołączającym się obrzękiem mózgu i uciskiem na ważne dla życia struktury centralnego układu nerwowego prowadzące do ciężkiej, nieodwracalnej niewydolności ośrodkowego układu nerwowego, którym to działaniem oskarżony spowodował nieumyślnie śmierć S. S. w dniu

29 września 2011 roku oraz przyjmując, że czyn ten wyczerpuje dyspozycję występkę z art. 155 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzenie oskarżonemu kary jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- w punkcie II poprzez orzeczenie od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych U. S. i W. S. nawiązki po 10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych 00/100) na rzecz każdego z nich w miejsce obowiązku naprawienia szkody;

- w punkcie III dotyczącym kosztów poprzez zasądzenie od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w części w kwocie 2.000,00 zł zwalniając go od zapłaty kosztów sądowych w dalszej części i przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd orzekający, spełnia warunki z art. 7 k.p.k., jeżeli uwzględnia wszystkie zebrane w sprawie dowody i jest dokonana zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniami wiedzy oraz doświadczenia życiowego.

W sprawie niniejszej oskarżony przyznał się do uderzenia S. S., które spowodowało upadek skutkujący obrażeniami głowy, w wyniku których pokrzywdzony zmarł.

Ten fragment zdarzenia z 26 września 2011 r. nie budzi żadnych wątpliwości.

Sąd nie dał wiary natomiast wyjaśnieniom S. Ś., w których zaprzeczył on, aby w czasie kłótni z pokrzywdzonym uderzył go.

Oceniając wyjaśnienia oskarżonego, na karcie 9 pisemnych motywów wyroku, Sąd stwierdza, iż wcześniej doszło do szarpaniny, w czasie której oskarżony zadał pokrzywdzonemu „ciosy z mierną siłą”. Swoje przekonanie Sąd opiera na opinii biegłego, opisującej obrażenia w postaci zasinień na trzonowej części żuchwy oraz w okolicy mostka i ramienia pokrzywdzonego. Jednocześnie Sąd stwierdza, iż zeznania W. O. i częściowo J. K. (1) wskazują na to, że doszło „do rękoczynów między oskarżonym a pokrzywdzonym”.

Analizując powyższy fragment oceny materiału dowodowego, dokonanej przez Sąd I instancji, należy odnieść się do treści przytoczonych przez Sąd dowodów.

Otóż świadek W. O. nie był obecny przy zdarzeniu.

Z jego zeznań złożonych w dniu 28 września 2011 r. jasno wynika, iż przez otwarte okno, usłyszał kłótnię; gdy wyszedł na zewnątrz, pokrzywdzony leżał już na ulicy a obok stał oskarżony, R. K. i S. B.. Przed Sądem świadek potwierdził te zeznania poza tym stwierdzeniem, iż widział stojącego obok S. B..

Drugi świadek przywołany w uzasadnieniu przez Sąd meriti – J. K. (1) – zeznała w dniu 29 września 2011 r., iż słyszała, jak S. Ś. i S. S. kłócą się; wymieniali wulgarne słowa i szarpali się za ubrania. Zaczęła iść w ich kierunku i wtedy zobaczyła, jak oskarżony pchnął pokrzywdzonego, który upadł do tyłu na asfalt.

Na rozprawie J. K. (1) zeznała, iż widziała ruch ręki oskarżonego i dlatego uznała, iż pchnął on S. S..

Dokonana przez Sąd oceną zeznań tych świadków w taki sposób, aby w oparciu o nie przyjąć, iż S. Ś. kilkakrotnie pięścią uderzył S. S. w twarz oraz w ramię i klatkę piersiową, przekracza granice zasady swobodnej oceny dowodów wytyczonej w art. 7 k.p.k. Jest to ocena dowolna.

Dodać bowiem należy, iż z zeznań policjanta, który przyjechał na miejsce zdarzenia, świadka M. G. wynika, iż oskarżony od początku zapewniał, że uderzył raz S. S. w klatkę piersiową i w wyniku tego uderzenia pokrzywdzony upadł na asfalt, rozbijając sobie głowę.

Sąd I instancji, konfrontując wyjaśnienia oskarżonego z innymi dowodami, pominął zeznania R. K., który w dniu 24 listopada 2011 r. stwierdził, iż w czasie kłótni mężczyźni szarpali się; on odwrócił się i zaczął odchodzić; gdy obejrzał się, pokrzywdzony leżał na ziemi. Na rozprawie świadek podkreślił, iż w zeznaniach miał na myśli kłótnię; zaprzeczył, aby widział, że oskarżony uderzył S. S..

Tak więc treść opinii lekarskiej, opisującej obrażenia twarzy, które stwierdzono u S. S. nie znajduje odzwierciedlenia w zgodnych relacjach oskarżonego i wszystkich świadków. Nie kwestionując wiarygodności opinii, uznać należy, iż opisanych w niej zasinień S. S. mógł doznać w nieustalonych okolicznościach. Jest to tym bardziej prawdopodobne, gdy uwzględni się stan nietrzeźwości pokrzywdzonego oraz przebieg wydarzeń z dnia 26 września 2011 r., w których uczestniczył.

Dlatego, w ocenie Sądu odwoławczego, materiał dowodowy zebrany w sprawie nie daje podstaw do ustaleń faktycznych przypisanych oskarżonemu w części dotyczącej umyślnego działania skutkującego powstaniem obrażeń naruszających czynności narządu ciała S. S. na okres nie dłuższy niż 7 dni.

Z tych względów Sąd wyeliminował stosowny fragment z opisu czynu przypisanego oskarżonemu. Pozostawił tylko ten fragment, który oskarżony opisał w swoich wyjaśnieniach; działanie jego polegało na jednym uderzeniu w ramię powodującym upadek S. S.. Zadając jeden cios pokrzywdzonemu i powodując upadek skutkujący śmiercią pokrzywdzonego, oskarżony wyczerpał dyspozycję art. 155 k.k.

Powyższa kwalifikacja prawna czynu przypisanego S. Ś. wynika z utrwalonej interpretacji przepisu, przyjętej w judykaturze.

Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, iż umyślnością po stronie oskarżonego objęte jest co najwyżej spowodowanie lekkiego uszczerbku na zdrowiu (jeden cios) a działanie wskutek niezachowania wymaganej w danych warunkach ostrożności doprowadziło do śmierci pokrzywdzonego, to taki zbieg przepisów art. 157 § 2 k.k. i art. 155 k.k. należy ocenić jako zbieg pomijalny. Jeżeli działania zamierzone przez sprawcę (objęte umyślnością) sprowadza się do spowodowania co najwyżej lekkiego uszkodzenia ciała a dalsze następstwo (upadek, uderzenie o asfalt i doznanie obrażeń czaszki) było już tylko objęte nieumyślnością, to właściwym przepisem prawa materialnego, który należy zastosować, jak art. 155 k.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 stycznia 2006 r. II KK 80/05 – OSNKW 4/2006, p. 38; wyrok Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 1970 r. V KRN 64/70 – OSNKW 7-8/1970 p. 82).

Z tych względów Sąd odwoławczy poprawił kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu.

Rozważając problem wymiaru kary, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zmiany wyroku w tym zakresie.

Przypomnieć należy, iż podstawą wymiaru kary w I instancji był także art. 155 k.k.

Sąd szczegółowo rozważał wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na wysokość kary wymierzonej S. Ś. i znalazło to odzwierciedlenie w treści rozstrzygnięcia.

Ocenę dotychczasowego trybu życia oskarżonego oraz sposobu funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie Sąd oparł na treści wywiadu środowiskowego; główną przyczyną negatywnych elementów tej oceny jest wieloletnie nadużywanie alkoholu. Tę charakterystykę potwierdza opis wydarzeń, w których uczestniczył oskarżony w dniu 26 września 2011 r., pijąc alkohol w towarzystwie różnych osób.

Nie uszły uwadze Sądu meriti także okoliczności przemawiające na korzyść oskarżonego.

Dlatego wymierzonej kary w żaden sposób nie można ocenić jako rażąco surowej.

Także orzeczenie o wysokości zasądzonych z mocy art. 46 § 2 k.k. nawiązek zostało przekonująco uzasadnione.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

O kosztach sądowych Sąd orzekł z mocy art. 624 § 1 k.p.k. po rozważeniu sytuacji materialnej i możliwości płatniczych oskarżonego.